

BH2005. 105

I. A kórház kártérítési felelősséggel tartozik a szülő nő magzatának méhen belüli elhalása, és a halott magzat császármetszéssel való kiemelése folytán az anya egészségkárosodása miatt (Ptk. 339. §, 348. §; 1997. évi CLIV. tv. 77. §).

II. A nemvagyoni kártérítés megállapításának szempontjai (Ptk. 355. §).

A felperest 2000. év január hó 2. napján 26 éves korában, először szülő nőként, a terhesség 40. hetében vette fel az alperes kórház szülészeti-nőgyógyászati osztálya. Az ügyeletes orvos megvizsgálta és jó magzati szívhangokat, jósló fájásokat észlelt. Elrendelte a terhes megfigyelését és CTG-vizsgálatokat. Ezek azonban elmaradtak, a felperesnél első ízben a felvételét követően 4,5 órával később végeztek CTG-vizsgálatot, amikor szívhangot már nem észleltek. Császármetszéssel a magzatot rövid időn belül kiemelték, de életjelenségeket már nem találtak. A magzat érett, egészséges és a korának megfelelő fejlettségű volt, de a méhen belül elhalt, feltehetően a méhlepény kiterjedt, hirtelen elhalása miatt kialakult oxigénhiány és magzatvíz belehelése miatt bekövetkezett fulladás következményeként.

A felperes a magzatának halála, valamint a halott magzat császármetszéssel való kiemelése folytán bekövetkezett fizikai és pszichikai egészségkárosodására hivatkozással 10 000 000 forint, majd utóbb 6 000 000 forint nem vagyoni kár megtérítésére kérte az alperes kötelezését. Arra hivatkozott, hogy magzatának a halála az alperes orvosainak felróható magatartására vezethető vissza, mert megsértették az egészségügyről szóló 1997. évi CLIV. törvény (a továbbiakban: Eü. tv.) 77. §-ának (3) bekezdésében foglaltakat. A terhesség 40. hetében vették fel, az alperes orvosai azonban a szülés azonnali levezetését nem kezdték meg, a megfigyelését és a CTG-vizsgálatokat is elmulasztották, és amikor először látta orvos, a magzata már elhalt. További hibaként jelölte meg, hogy ekkor a császármetszés elrendelése mellett döntöttek az orvosok, holott önmagában a magzat méhen belüli elhalása nem jelenti a császármetszés javallatát. Ezzel a műtéttel az a további kockázat is járt, hogy újabb terhesség esetén ismét műtéti szülés várható. Álláspontja szerint az alperes orvosainak mulasztására és felróható magatartására vezethető vissza az is, hogy rendszeres ideggondozói kezelésre szorul, nála depressziós szorongásos állapot alakult ki. Emiatt a munkaképességének a 67%-át elveszítette, megszakadt az élettársi kapcsolata is, a gyermek utáni vágya miatt azonban újabb kapcsolatot létesített és ebből a per tartama alatt terhes lett.

Az alperes a kártérítési felelősségét nem vitatta, de arra figyelemmel, hogy a beavatkozóval együtt a per alatt 2 000 000 forintot kiutalt a felperes részére, a keresetének elutasítását kérte.

A beavatkozó az alperessel egyetértve maga is kérte a kereset elutasítását.

Az elsőfokú bíróság ítéletével a keresetet elutasította és kötelezte a felperest az alperes és a beavatkozó részére egyenként 100 000 forint perköltség megfizetésére.

Megállapította, hogy a felperesnél reaktív depressziós állapot alakult ki, amely pszichés elváltozásban nyilvánult meg, egyéb pszichikai elváltozása nincs, egészséges, mások gondozására nem szorul és nem vált kiszolgáltatottá. A perbeli szülészeti eseménnyel okozati összefüggésben nem szenvedett olyan pszichikai egészségkárosodást, amely miatt eddigi életvitelét, életkörülményeit meg kellett volna változtatni. Újabb gyermek vállalására nem vált alkalmatlanná, és a magzat elvesztése miatt kialakult pszichés elváltozásokkal összefüggő munkaképesség-csökkenése is csak 35-40%-os. Mindezeket értékelve úgy látta, hogy az alperes, illetőleg a beavatkozó által már kifizetett 2 000 000 forint elegendő a felperest ért nem vagyoni hátrány kiküszöbölésére, ezért a keresetet elutasította.

Az ítélet megváltoztatása és a keresetének megfelelő határozat meghozatala iránt a felperes nyújtott be fellebbezést. Arra hivatkozott, hogy az elsőfokú bíróság nem tárta fel kellően az alperes jogellenes magatartása és az életkörülményeiben bekövetkezett változások közötti okozati összefüggést, és csak az egészségi állapotával foglalkozott, de a bizonyítékokat e körben sem értékelte megfelelően. Bejelentette, hogy az újabb gyermeke 2002. évi január hó 1. napján megszületett, de mert a korábbi magzata harmonikus élettársi kapcsolatból származott és házassági kapcsolatban nevelkedett volna, addig az újabb gyermek rövid életű kapcsolatból, és csupán a felperes gyermek utáni vágya miatt fogant, a gyermeket azonban egyedül kénytelen felnevelni. Az újabb szülése - a korábbiából következően - sem természetes úton, hanem császármetszéssel műtéttel végződött. E körülmények mérlegelése alapján további 4 000 000 forintot látott alkalmasnak az őt ért nem vagyoni hátrány ellensúlyozására.

Az alperes és a beavatkozó fellebbezési ellenkérelmükben az elsőfokú bíróság ítéletének a helybenhagyását kérték.

A fellebbezés részben alapos.

Az alperesnek az 1959. évi IV. törvény (a továbbiakban: Ptk.) 348. §-a (1) bekezdése folytán alkalmazandó, a Ptk. 339. §-ának (1) bekezdésére alapított kártérítési felelőssége a perben nem volt vitás, miután a felperes ellátása során az alperes alkalmazottai megsértették az Eü. tv. 77. §-ának (3) bekezdésében foglaltakat. (Az alperes szülésorvosának bűnösségét utóbb a büntetőbíróság jogerős ítéletével meg is állapította).

A felperes által érvényesített kár összegénél abból kellett kiindulni, hogy az alperes alkalmazottjainak súlyos mulasztása végzetes hátránnyal járt a magzatra, és komoly hátrányokkal a felperesre. A magzat elvesztésével kizártta vált a felperes számára, hogy a megszületendő gyermekével családot alapítson, és a gyermek apjával élve megvalósuljon az - a társadalom és a jog által is elismert - a joga, hogy teljes családban éljen. A bekövetkezett helyzet folytán a felperes az életvitelének megváltoztatására kényszerült, mégpedig hátrányára, miután az újabb gyermek születése már ugyanazt - a családban élés lehetőségét - nem adja meg.

A káresemény folytán megsérült a felperes egészséges élethez való joga is. A szakértői vélemények alapján bizonyított tény, hogy a lelki sérülései munkaképesség-csökkenéssel járó, kimutatható pszichés károsodást okoztak.

Az egészségi állapota tehát hátrányosan megváltozott, és az említett személyiségi jogai oly mértékben sérültek, hogy az életminőségét is rontották. E körben értékelendő az a tény is, hogy a felperes rákényszerült egy hasi műtét elvégzésének az elviselésére, annak a jövőben lehetséges minden következményével együtt. Amellett, hogy az újabb terhessége, majd a szülése különösebb probléma nélkül ugyan, de a korábbi szülés következményeként ismét császármetszéssel történt, és bár most problémák nem adódtak, a műtött szerveknél a lehetséges jövőbeli kockázatok nem szűntek meg.

Mindezeknek a jogsérelmeknek a kellő értékelése alapján az állapítható meg, hogy - bár a felperes pszichés állapota utóbb javult, és bebizonyosodott, hogy képes újabb magzat kihordására és gyermek megszületésére is - az alperes és a beavatkozó által kifizetett összeg nem felel meg a Ptk. 355. §-ának (4) bekezdésében foglalt elveknek. A felperest ért nem vagyoni hátrány pénzbeli ellensúlyozására, illetőleg a csökkentésére olyan összeg megítélése indokolt, amely valóban alkalmas erre és megfelel az ítélkezési gyakorlatnak is.

A Legfelsőbb Bíróság ezt az összeget 3 500 000 forintban határozta meg, s mert az alperes illetőleg a beavatkozó ebből már 2 000 000 forintot kifizetett, az alperest további 1 500 000 forint és annak a Ptk. 301. §-ának (1) bekezdése szerinti késedelmi kamata megfizetésére kötelezte. Mindez azzal jár - figyelemmel a korábbi részteljesítésre -, hogy a felperesnek járó teljes összeg alapulvételével a Ptk. 293. §-a szerinti elszámolásra köteles az alperes a további teljesítése kifizetésénél. Ezzel az 1952. évi III. törvény (a továbbiakban: Pp.) 253. §-ának (2) bekezdése alapján megváltoztatta az elsőfokú bíróság ítéletét, a felperes ezen felüli követelését azonban alaptalannak tartotta.

A felperest terhelő elsőfokú perköltség megváltoztatására nem volt alap, mert a felperes eredeti keresete nyilvánvalóan túlzott volt.

A peres felek és a beavatkozó a fellebbezési eljárási költségeiket a Pp. 81. §-ának (1) bekezdése alapján maguk, míg a fellebbezési illetéket a 6/1986. (VI. 26.) IM rendelet 13. §-ának (1) bekezdésére figyelemmel a 14. §-a alapján az állam viseli. (Legf. Bír. Pf. III. 24.737/2002. sz.)